

Ārējās ekonomiskās darbības loģistika

2.1. Starptautiskās tirdzniecības tiesiskā regulēšana.

Starptautiskās ekonomiskās attiecības

Mūsdienu globalizācijas apstākļos veidojas arvien ciešāki ekonomiskie sakari starp dažādām ekonomiskām valstīm.

Visas starptautiskās ekonomiskās attiecības var iedalīt vairākās sfērās:

- Starptautiskā tirdzniecība – preču un pakalpojumu apmaiņa starp dažādām valstīm;
  - Starptautiskā darba dalīšana un specializācija;
  - Apmaiņa ar zinātniski tehniskiem sasniegumiem, informāciju;
  - Starptautiskā kapitāla kustība – investīcijas, valūtas un vērtspapīru kustība;
  - Starptautiskā ekonomisko organizāciju darbība ar mērķi risināt pasaules globālās problēmas.
-

Starptautiskās ekonomiskās attiecības

Mūsdienu globalizācijas apstākļos veidojas arvien ciešāki ekonomiskie sakari starp dažādām ekonomiskām valstīm.

Visas starptautiskās ekonomiskās attiecības var iedalīt vairākās sfērās:

- Starptautiskā tirdzniecība – preču un pakalpojumu apmaiņa starp dažādām valstīm;
  - Starptautiskā darba dalīšana un specializācija;
  - Apmaiņa ar zinātniski tehniskiem sasniegumiem, informāciju;
  - Starptautiskā kapitāla kustība – investīcijas, valūtas un vērtspapīru kustība;
  - Starptautiskā ekonomisko organizāciju darbība ar mērķi risināt pasaules globālās problēmas.
-

Starptautiskās ekonomiskās attiecības

„**Eksports** ir naudas summa, par kādu ārzemnieki iegādājas iekšzemē (Latvijā) ražotas preces un pakalpojumus.”

„**Imports** ir naudas summa, par kādu Latvijas rezidenti (uzņēmumi un mājsaimniecības) iegādājas ārvalstīs ražotas preces un pakalpojumus.”

Starptautiskā tirdzniecība

- **Starptautiskā tirdzniecība** ir starptautisko preču un naudas attiecību sistēma, kas sastāv no visu pasaules valstu ārējās tirdzniecības.
  - **Starptautiskā tirdzniecība** radās pasaules tirgus dzimšanas procesā 16.-18.gs. Tā attīstība ir viens no svarīgākajiem mūsdienu pasaules ekonomikas attīstības faktoriem.
  - Terminu **starptautiskā tirdzniecība** 12. gadsimtā pirmo reizi lietoja itāļu ekonomists Antonio Margareti, ekonomikas traktāta “Masu spēks Ziemeļitālijā” autors.
-

Starptautiskā tirdzniecība

Starptautiskajā tirdzniecībā, lai pamatotu tirdzniecības izdevīgumu, ir izstrādātas vairākas teorijas:

- Merkantilisms;
  - Absolūtās priekšrocības teorija;
  - Salīdzināmās priekšrocības teorija, u.c.
-

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

- **Senatnē** preču pārvadāšana lielos attālumos bija bīstama, dārga un laikietilpīga. Tāpēc starptautiskā tirdzniecība galvenokārt tika veikta tikai ar precēm, kurām bija augsta vērtība un mazs svars: dārgakmeņi un metāli, garšvielas, noteikta veida audumi (īpaši vilnas un zīda), kažokādas un vīns. Tikai neliela daļa saražotās produkcijas bija iesaistīta **starptautiskajā tirdzniecības** apmaiņā.
  - Tikai **atklājumu laikmetā** lietas mainījās: sākās **komerciālā revolūcija**. No 15. gadsimta vidus līdz 18. gadsimta vidum bija vērojams tirdzniecības pieaugums, kā arī to apkalpojošo institūciju izgudrošana un attīstība (vekseļi, bankas, apdrošināšana, akciju sabiedrības). Rietumeiropas valdnieki sāka piekopt **merkantilisma** politiku, kuras pamatā bija teorija, ka ārzemēs vajag pārdot vairāk nekā tur pirkt, un saņemt starpību zeltā.
-

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

- **Merkantilisms** - Buržuāziskās politiskās ekonomijas virziens (15.-17. gs.), kura pārstāvji uzskatīja, ka peļņa rodas preču apgrozības sfērā un sabiedrības bagātība ir nauda; šāda virziena ekonomiskā politika valstī.”
- ✓ **Merkantilisms** (itāļu: mercante - tirgotājs) ir ekonomikas teorija, kura nosaka, ka nācijas labklājība ir atkarīga no tās kapitāla, kā arī no pasaules ekonomikas apjoma un starptautiskās tirdzniecības.
- **Merkantīlisma pamatlicēji:**
  - Tomas Mun, 1571-1641;
  - Charles Davenant, 1656-1714;
  - Jean Baptiste Colbert, 1619-1683;
  - Sir William Petty, 1623-1687.

Nosaukumu "**merkantilisms**" radījis ekonomikas teorētiķis Ādams Smits (Adam Smith, 1723-1790). Visspilgtāk merkantilisms izpaudās Austrijā, Francijā, Prūsijā.

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

Nosaukumu "**merkantilisms**" radījis ekonomikas teorētiķis Ādams Smits (Adam Smith, 1723-1790).

Visspilgtāk merkantilisms izpaudās Austrijā, Francijā, Prūsijā.

Merkantilisti uzskatīja, ka valsts ekonomisko varenību nosaka tās zelta un sudraba krājumi, tāpēc tos valstij jācenšas palielināt. Bez zelta ieguves to varēja izdarīt, sekmīgi tirgojoties – pārdodot vairāk nekā iepērkot no ārzemēm (eksportam bija jābūt lielākam par importu).

Lai nodrošinātu zelta ieplūšanu valstī, vajadzēja attīstīt ražošanu, tāpēc radās daudz manufaktūru, būvēja jaunas tirdzniecības flotes, veidoja un iekaroja kolonijas.

"Uzskata, ka pasaules bagātība ir ierobežota, tātad viena valsts var kļūt bagātāka tikai uz citu valstu rēķina. Tātad nepieciešams stiprs valdības aparāts, kas nodrošina valsts izaugsmi un aizstāv valsts intereses, piedaloties pasaules bagātību pārdalīšanā. Asociējot valsts pārticību ar zelta un sudraba daudzumu valstī, **merkantīlisti sprieda:**

1. jāeksportē pēc iespējas vairāk, bet jāimportē pēc iespējas mazāk, jo tas ienes valstī naudu;
  2. valstij jāuzkrāj zelts un sudrabs;
  3. jāeksportē tikai gatavā produkcija, jāimportē tikai resursi;
  4. jāizveido stingra valsts kontrole ārējās tirdzniecības jomā (praktiski - ar kvotu, tarifu un citu tirdzniecības politikas instrumentu palīdzību jāuztur pozitīva tirdzniecības bilance, jāaizliedz koloniju tirdzniecība ar citām valstīm, izņemot metropoliju, jāaizliedz privātpersonām zelta izvešana u.t.t.)
-

Merkantīliskā teorija uzskata, ka ekonomiskā sistēma funkcionē nepilnas nodarbinātības apstākļos, kuras rezultātā, papildus zelta pieplūdums savienosies ar papildus nenodarbinātajiem darbaspēkiem, tādā veidā palielinot produktivitāti.

Merkantīlisti nepieņēma, ka bagātība var augt ne tikai uz pasaules resursu bagātības rēķina, bet arī uz “pievienotās vērtības” rēķina. Šīs teorijas rezultātā valstu **ārējo tirdzniecību ierobežoja** neskaitāmas, mākslīgas tirgus barjeras un daudzie dažādie valstu tirdzniecības likumi, kas pārklājās, atradās pretrunā ar viens otru.

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

"Merkantilisma galvenās pazīmes:

- valsts kontrolē ekonomiskos procesus un nosaka vēlamos attīstības virzienus;
  - valstij jāgūst labumu no visām komercoperācijām;
  - jebkādām komercoperācijām ir jāienes valstī līdzekļus, nevis jāaizpludina to uz citām valstīm;
  - maksimāli jāsamazina importu un jāpalielina eksportu;
  - valstij visādā ziņā jāveicina nacionālās rūpniecības attīstību;
  - valsts ekonomisko varenību nosaka uzkrāto līdzekļu (zelta) daudzums tās kasē.
-

Absolūtās priekšrocības teorija

"Deivids Hjūms (1711-1776) bija viens no pirmajiem, kas sāka protestēt pret merkantīlisma politiku, kurš pievērsa uzmanību likumsakarībai “price-specie-flow” jeb “cenu-zelta-plūsma”.

Šīs likumsakarības pamatā ir apgalvojums, ka valsts nevar nemitīgi uzkrāt zeltu – agrāk vai vēlāk tas noved pie inflācijas, darba algu un produkta cenu pieauguma, valsts konkurētspējas samazināšanās un eksporta iespēju samazināšanās. Zelta kustība starp valstīm ir nacionālo ekonomiku izlīdzināšanas mehānisms, kā rezultātā importa-eksporta saldo līdzināsies nullei.

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

Absolūtās priekšrocības teoriju pirmais pamatoja Ādams Smits, atzīstot, ka valstij var būt izdevīgs ne tikai eksports, bet arī imports. Galvenais ir noteikt preces importa vai eksporta izdevīgumu. Eksporta mākslīgs pārsvars palielinās naudas masu tirgū, kas novedīs pie cenu pieauguma iekšējā tirgū, tāpēc pieaugs imports un samazināsies eksports. Valsts pārticība ir atkarīga nevis no uzkrātā zelta daudzuma, bet no valsts spējām ražot gala produktus un pakalpojumus.

Valstij ir jāattīsta ražošana ar darba dalīšanas palīdzību un nav jājaucas saimniecisko subjektu darīšanās (“laissez-faire” politika).

Ādams Smits

Absolūtās priekšrocības teorijas galvenās pazīmes:

- valstij jāeksportē tikai tās preces, ko ražo ar viszemākajām izmaksām, t.i., kuru ražošanā tai ir absolūtā priekšrocība;
  - valstij jāimportē tikai tās preces, ko citas valstis ražo ar viszemākajām izmaksām, t.i., kuru ražošanā tirdzniecības partneriem ir absolūtā priekšrocība.
-

Absolūtās priekšrocības teorija - Piemērs

Tabulā ir parādītas vīna un vilnas ražošanai nepieciešamais darba daudzums divās valstīs.

Tirdzniecības absolūtā priekšrocība - preces ražošanas izmaksas ir mazākas nekā citam ražotājam.

Tabulā ir parādītas vīna un vilnas ražošanai nepieciešamais darba daudzums divās valstīs.

Anglijai, kura spēj ar mazākām izmaksām (patērējot 80 stundas) ražot vilnu, ir jāatsakās no vīna ražošanas un visi resursi jāizmanto vilnas ražošanā, jo tā var saražot preces lētāk. Anglijai ir absolūtā priekšrocība vilnas ražošanā.

Portugālei ir absolūtā priekšrocība vīna ražošanā (patērē 95 stundas).

Katra valsts ražos to preci, kuru **tā spēj ražot ar mazākām izmaksām**, un katra valsts, savstarpēji brīvi tirgojoties, varēs labāk izmantot resursus un iegūt lielāku kopējo produkta daudzumu.

Valsts	Nepieciešamais stundu skaits vilnas izstrādei	Nepieciešamais stundu skaits vīna izgatavošanai
Anglija	80	115
Portugāle	100	95

Salīdzinošās priekšrocības teorija

✓ Ā. Smita absolūtās priekšrocības teorijas nepilnības novērsa Daivida Rikardo (1772-1823) izstrādātā **salīdzināmās (relatīvās) priekšrocības teorija**. Viņš pierādīja, ka starptautiskajā tirgū ir izdevīgi iesaistīties pat tad, kad tev nav absolūtās priekšrocības.

Deivids Rikardo **definēja tirdzniecības un starptautiskās specializācijas savstarpējā izdevīguma vispārējo principu**.

Ja valstis savā starpā netirgojas, bet dažādu preču ražošanas izmaksu attiecības tajās atšķiras, tad katras valsts rīcībā ir salīdzināmā priekšrocība, proti, tai vienmēr būs tāda prece, kuras ražošana būs efektīvāka nekā citu preču ražošana, pastāvot esošajām izmaksu attiecībām dažādās valstīs

Tātad tirgošanās pamatā ir dažādu preču ražošanas izmaksu starpība un nevis šo izmaksu absolūtais lielums.

Daivids Rikardo

Starptautiskā tirdzniecība – ieskats vēsturē

Salīdzinošās priekšrocības teorija – piemērs

Absolūtā priekšrocība labības ražošanā ir Latvijai, bet datoru ražošanā nevienai valstij nav absolūtās priekšrocības. Šķiet, ka Igaunijai nebūtu izdevīgi ražot ne datorus, ne labību.

D. Rikardo ierosināja salīdzināt alternatīvās izmaksas - no kā ir jāatsakās, ražojot labību, un no kā jāatsakās, ražojot datorus.

Labības alternatīvās izmaksas būs nesaražotie datori.

Ja **Latvija** ražos 9 tonnas labības, tad tā atsakās no 11 datoru ražošanas, tātad vienas labības alternatīvās izmaksas ir:

$$119 = 1,22$$

Ja **Igaunija** ražos 5 tonnas labības, tad tā atsakās no 11 datoru ražošanas, tātad vienas labības alternatīvās izmaksas ir:

$$115 = 2,2$$

Zemākas labības ražošanas alternatīvās izmaksas ir Latvijai, jo $1,22 < 2,2$.

Valsts	Labība (tonnas/s t.)	Datori (gab./st.)
Latvija	9	11
Igaunija	5	11

Salīdzinošās priekšrocības teorija – piemērs

Datoru alternatīvās izmaksas būs nesaražotā labība.

Ja **Latvija** ražos 11 gabalus datoru, tad tā atsakās no 9 tonnu labības ražošanas, tātad vienas datora alternatīvās izmaksas ir:

$$911 = 0,82$$

Ja **Igaunija** ražos 11 gabalus datoru, tad tā atsakās no 5 tonnu labības ražošanas, tātad vienas datora alternatīvās izmaksas ir:

$$511 = 0,45$$

Viena datora alternatīvās izmaksas ir zemākas Igaunijai, jo $0,45 < 0,82$.

Saskaņā ar Deivida Rekardo teoriju **Latvijai vajadzētu specializēties labības ražošanā un Igaunijai - datoru ražošanā**, jo šo preču ražošanā tām ir zemākas alternatīvās izmaksas.

Valsts	Labības ražošanas alternatīvās izmaksas (no cik datoriem jāatsakās)	Datoru ražošanas alternatīvās izmaksas (no cik tonnu labības ražošanas jāatsakās)
Latvija	119 = 1,22	911 = 0,82
Igaunija	115 = 2,2	511 = 0,45
	1,22 < 2,2	0,45 < 0,82

Starptautiskā tirdzniecība - Teorija

Brīvā tirdzniecība – tā ir absolūtas valsts neiejaukšanās tirdzniecībā, kuras priekšrocība konkurencē, kas nodrošina ekonomisko progresu, stimulē efektīvāk izmantot resursus, uzlabot produkcijas kvalitāti u.t.t.

Protekcionisms – valsts politika, kura orientēta uz iekšējā tirgus aizsardzību.

Nosakot starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus, ko dēvē par **protekcionisma politiku**, tiek ierobežota ārvalstu ražotāju konkurence un aizsargāts savas zemes ražotājs.

Protekcioņismam ir vairāki veidi:

- **Nozaru protekcioņisms** – valsts aizsargā kādu noteiktu nozari.
- **Selektīvais protekcioņisms** – vērsts vai nu pret atsevišķām valstīm, vai atsevišķām precēm (tiek ierobežota preču ievēšana no kādas valsts).
- **Slēptais protekcioņisms** – valsts iekšējās ekonomiskās politikas sastāvdaļa. (piemēram, Krievijas valdības lēmums, ka metālu drīkst eksportēt tikai caur Krievijas ostām).
- Protekcioņisms ļauj saglabāt ekonomisko diversifikāciju (dažādību), lai valsts nebūtu atkarīga tikai no kāda viena vai pāris produktu ražošanas.
- **Monokultūra** – arī viens no darba dalīšanas rezultātiem. Valsts ir atkarīga pilnīgi no pasaules tirgus cenas.

Aizsargāt vietējo tirgu ir lietderīgi, ja kāda nozare ir jauna un vāja, un tā ir jāaizsargā, kamēr tā būs konkurētspējīga.

Lai īstenotu protekcioņismu, var izmantot dažādus instrumentus:

- muitas nodevas;
  - ārpustarifu instrumentus.
-

Hekšera-Olina teorija

Saskaņā ar šo teoriju valsts **eksportē** preces, kuru ražošanai tā intensīvi izmanto relatīvi pārpalikuma ražošanas faktoru, un **importē** preces, kuru ražošanai tā izjūt relatīvu ražošanas faktoru deficītu. Nepieciešamie nosacījumi pastāvēšanai:

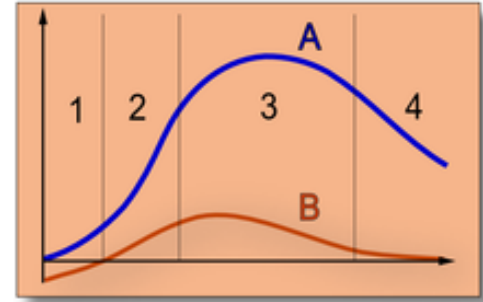
- valstīm, kas piedalās starptautiskajā apmaiņā, ir tendence eksportēt tās preces un pakalpojumus, kuru ražošanai tās izmanto galvenokārt ražošanas faktorus, kas ir pārspīlēti, un otrādi - tendence importēt tos produktus, kuriem trūkst jebkādu faktoru;
  - starptautiskās tirdzniecības attīstība noved pie "faktoru" cenu izlīdzināšanas, tas ir, ienākumi, ko saņem šī faktora īpašnieks;
  - pie pietiekamas starptautiskās ražošanas faktoru mobilitātes ir iespējams preču eksportu aizstāt ar pašu faktoru kustību starp valstīm.
-

Produkta dzīves cikls

Daži produktu veidi iziet ciklu, kas sastāv no pieciem posmiem:

- produktu attīstība. Uzņēmums atrod un īsteno jaunu produkta ideju. Šajā laikā pārdošanas apjoms ir nulle un izmaksas pieaug.
- laist produktu tirgū. Bez peļņas augsto mārketinga izmaksu dēļ, lēna pārdošanas apjoma izaugsme
- ātra tirgus iekarošana, peļņas pieaugums
- briedums. Pārdošanas pieaugums palēninās, jo lielākā daļa patērētāju jau ir piesaistīti. Peļņas līmenis paliek nemainīgs vai samazinās, palielinoties mārketinga pasākumu izmaksām, lai aizsargātu produktu no konkurences
- samazināšanās. Samazināts pārdošanas apjoms un samazināta peļņa.

Grafiki, kas raksturo rādītāju izmaiņas dažādās dzīves cikla fāzēs. 1 - ienākšanas tirgū fāze; 2 - Izaugsme; 3 - Briedums; 4 - samazināšanās. A - pārdošana; B ir peļņa.

Maikla Portera teorija

Šī teorija ievieš valsts **konkurētspējas** jēdzienu. Tieši valsts konkurētspēja, pēc Portera domām, nosaka panākumus vai neveiksmes konkrētās nozarēs un valsts ieņemto vietu pasaules ekonomikā. Valsts konkurētspēju nosaka nozares spēja. Valsts konkurences priekšrocību skaidrošanas pamatā ir mītnes valsts loma atjaunošanas un uzlabošanas (tas ir, inovāciju radīšanas) stimulēšanā.

Valdības pasākumi konkurētspējas saglabāšanai:

- valdības ietekme uz faktoru apstākļiem;
  - valdības ietekme uz pieprasījuma nosacījumiem;
  - valdības ietekme uz saistītajām un atbalstošajām nozarēm;
  - valdības ietekme uz uzņēmumu stratēģiju, struktūru un sāncensību.
-

Galvenie starptautiskās tirdzniecības ierobežojumi un to sekas

➤ Muitas tarifi

Muitas nodoklis - nodoklis, kas noteikts valstī ievadamām un izvedamām precēm.

Muitas tarifi - muitas nodokļa likme, sistematizēts muitas nodokļa apkopojums.

Ievedmuitu kādai precei valsts nosaka ar mērķi samazināt šīs preces importu.

Tarifa (ievedmuitas) sekas:

- Paaugstināsies importa preces cena;
- Samazināsies importa preces pieprasītais daudzums;
- Palielināsies iekšzemē saražotais preces daudzums;
- Palielināsies valdības nodokļu ieņēmumi;

Nosakot muitas tarifus, zaudē patērētāji, bet iegūst iekšzemes ražotāji un valdība.

Pasaulē, tai skaitā arī Latvijā, lielākā ievedmuita 30-40% no preces vērtības ir lauksaimniecības precēm. Pēc Latvijas iestāšanās Pasaules tirdzniecības organizācijā Latvijai nav tiesību aplikt ar tarifiem tās rūpniecības preces, kuras paši neražojam.

Izvedmuitu valsts nosaka tad, ja negrib, lai precī izvestu no valsts.

➤ **Kvotas. Licences.**

- **Kvota** ir preču daudzums, ko drīkst ievest valstī vai izvest no valsts.

Kāpēc ir nepieciešamas kvotas, ja ir muitas tarifi? Skaidrojums ir šāds: bieži vien muitas tarifi kā starptautiskās tirdzniecības ierobežojumi nedarbojas. Visbiežāk tas notiek, ja preces pieprasījums ir neelastīgs. Prece kļūst dārgāka, bet imports nesamazinās, tāpēc ierobežot importu var, nosakot ievedamo preču daudzumu jeb kvotu.

- **Licence** - atļauja ievest noteiktu preču daudzumu vai ražot noteiktu preci, pakalpojumu
-

➤ Subsīdijas

- **Subsīdijas** ir valsts palīdzība, piemaksa kādas preces ražotājiem vai pārdevējiem.

Latvijā visvairāk subsidētā nozare ir **lauksaimniecība** - labības ražošana, lopu audzēšana.

Subsīdijas saņem arī zemnieki, kuri iegādājas augstākā tehniku, uzlabo zemes auglību, veic meliorāciju.

Subsīdijas piešķir valsts no nodokļu iekasētās naudas, taču pēc iestāšanās Eiropas Savienībā Latvijas zemnieki saņem subsīdijas no ES.

➤ Antidempinga pasākumi

- **Dempings** ir preču pārdošana ārvalstīs par cenām, kas ir zemākas par cenām iekšzemē.

Dempings parasti tiek izmantots, lai iespiestos tirgū, izkonkurētu citus ražotājus.

Dempings tiek novērsts ar **tirgus aizsardzību** - antidempinga pasākumiem.

Preces ražotājam ir jāiesniedz pieteikums Tirgus uzraudzības padomei, un tā, noskaidrojusi situāciju, lemj par antidempinga pasākuma piemērošanu - visbiežāk prece tiek aplikta ar papildus nodokli."

Valūta. Valūtas sistēmas

Valūtas kurss ir attiecība, kādā maina vienu valūtu pret otru, jeb cena (norādītajā valūtā) par kādu var nopirkt citas valsts naudas vienību.

Valūtas kursa sistēmas

Zelta standarts (1879.-1944.)

"Zelta standarts ir naudas sistēma, kurā zeltā izteikto valūtas cenu nosaka likums un varas institūcijām jābūt gatavām pēc pieprasījuma apmainīt zeltu pret valūtu pēc noteikta kursa."

Uzskatīja, ka zelta standartam **jāatbilst šādiem nosacījumiem:**

- katrai naudas vienībai ir noteikts zelta segums;
- zelta rezerves sedz visu naudas piedāvājumu;
- pieļauts zelta imports un eksports.

Zelta standarta **trūkumi:**

- grūti nodrošināt zelta rezerves;
- grūti regulēt makroekonomisko stabilitāti.
- Arī latam kādreiz bija noteikts zelta segums - 0,2903226 grami.

Valūta. Valūtas sistēmas

Bretonvudsas valūtas sistēma jeb savstarpēji saistītu valūtas kursu sistēma (1944. - 1971.)

Bretonvudsas sistēma - starptautiska valūtas sistēma, kas tika radīta 1944. g., piedaloties 44 pasaules valstīm (bez Padomju Savienības). Pēc Bretonvudsas sistēma darbojās Starptautiskā Rekonstrukcijas un attīstības banka un Starptautiskais Valūtas fonds. Katra šajā sistēmā ietilpstošā valsts savu naudas vienību novērtēja zeltā vai dolāros, kas īslaicīgos periodos nodrošināja šo valstu valūtu stabilitāti un atvieglāja to savstarpējos norēķinus. Šo valstu valūtu korekciju izdarīja tikai tad, ja tika izjaukts starptautiskais valūtu līdzsvars. Bretonvudsas sistēma zaudēja savu nozīmi, sākot ar 70. gadiem."

Valūta. Valūtas sistēmas

Bretonvudsas sistēmā valūtas kursi bija savstarpēji saistīti.

Katrai valstij vajadzēja:

- noteikt savas valūtas attiecību pret citām valūtām;
- par zelta ekvivalentu kalpoja ASV dolārs;
- bija jāsauglabā savas valūtas kurss attiecībā pret citām valūtām.

Lai to nodrošinātu, bija jāveido valūtu jeb zelta rezerves. Bretonvudsas sistēmas laikā zelta unci (Trojas unce - 31,1034768 g) varēja nopirkt par 35 USD.

Dolārs bija stingri piesaistīts tā zelta segumam: USD 35 par 1 Trojas unci. Tika izveidots starptautiskās monetārās sistēmas dolāra standarts, nodrošinot ASV pilnīgu monetāro hegemoniju. ASV nacionālā valūta vienlaikus ir kļuvusi par pasaules naudu.

Valūta. Valūtas sistēmas

Bretonvudsas sistēmas sabrukums

1965. Gadā Šarls de Golls (Francijas prezidents) oficiāli pieprasīja ASV prezidentam Lindonam Džonsonam apmainīt pret zeltu pusotru miljardu naudas dolāru, kas uzkrāts Francijas Nacionālajā bankā, precīzi pēc noteiktā kursa. Bija fantastisks skaitlis 16 500 tonnas zelta – trīs ceturtdaļas no ASV zelta rezervēm.

Baltais nams paziņoja, ka šādu Francijas rīcību ASV varētu uzskatīt par nedraudzīgu – ar visām no tā izrietošajām sekām. "Politika ir pārāk nopietna lieta, lai to uzticētu politiķiem," piezīmēja de Golls, pēc tam viņš paziņoja par Francijas izstāšanos no NATO militārās organizācijas.

ASV draudēja defolts. Amerikāņi nevēlējās atteikties no zelta. Taču arī neatdot nevarēja: tad būtu sabrukusi visa ASV izveidotā pasaules finanšu struktūras sistēma.

Sekojošā Francijas piemēram, Vācija, Kanāda, Japāna vēlējās apmainīt zaļās grāmatas pret Amerikas zeltu ...

1968. gada martā ASV bija spiestas ierobežot dolāru konvertēšanu zeltā.

1971. gada 5. augustā pēc de Golla nāves ASV prezidents Ričards Niksons paziņoja par dolāra zelta seguma pilnīgu atcelšanu.

Valūta. Valūtas sistēmas

1994. gadā tika izveidots **Starptautiskais valūtas fonds (SVF)**, kuram vajadzēja nodrošināt valūtas kursa stabilitāti.

Starptautiskais Valūtas fonds jeb SVF (International Monetary Fund jeb IMF) ir starptautiska finanšu institūcija, kas pārrauga pasaules finanšu sistēmu ar mērķi nodrošināt tās stabilitāti, tādējādi sekmējot veiksmīgu tās dalībvalstu ekonomisko attīstību un sociālo labklājību.

Tās galvenie uzdevumi ir uzraudzīt valūtu apmaiņas kursus, valstu maksājumu bilances un citus makroekonomiskos rādītājus.

SVF nepieciešamības gadījumā valstu valdībām un centrālajām bankām sniedz tehnisko un finansiālo palīdzību.

Valūta. Valūtas sistēmas

Jamaikas sistēma jeb peldošie valūtas kursi

Jamaikas sistēma ir pasaules valūtas sistēma, kas tika izveidota, pamatojoties uz Jamaikas vienošanos. Tā paredz, ka par pasaules naudu var izmantot nacionālās valūtas, veicot ar tām starptautiskos norēķinus, kā arī izvēlēties brīvu valūtas kursu, izmantot svārstīgo valūtas kursu, saglabāt zelta kā likvīdā līdzekļa lomu, tā pirkšanu un pārdošanu par tirgus cenām.

Starptautiskā Valūtas fonda uzdevums ir kontrolēt Jamaikas sistēmas noteikumu ievērošanu valstīs, kas tos parakstījušas.

Kopš 1971. gada valstis atteicās no stabiliem, fiksētiem valūtas kursiem un pārgāja uz brīvi peldošiem valūtas kursiem.

Valūta. Valūtas sistēmas

Valūtas kursa svārstības nosaka valūtas pieprasījums un piedāvājums:

- Latvijā dolāru pieprasījums palielināsies tad, ja Latvija gribēs pirkt daudz preču no ASV - ja būs liels imports no ASV.
- Dolāru piedāvājums būs atkarīgs no tā, cik daudz Eiropas Savienības eiro gribēs nopirkt ārzemnieki, lai samaksātu ar ES eksportprecēm.

Valūtas kursu var ietekmēt arī centrālā banka.

Valūtu konvertējamība ir rādītājs, kas norāda, cik viegli valūtu var apmainīt pret citu valstu valūtām.«

Pasaulē aptuveni 20 no 170 pasaules valūtām ir **brīvi konvertējamās**. Lai valūtu atzītu par brīvi konvertējamu, tai jāatbilst šādām prasībām:

- atļauta brīva valūtu apmaiņa;
- brīva valūtas ieviešana valstī;
- valūtu kurss atspoguļo tās pieprasījumu un piedāvājumu;
- nacionālās valūtas brīva izmantošana jebkurā tirdzniecības operācijā;
- valūtai jābūt pieprasītai pasaules valūtas biržās.

Organizācijas

Pasaules tirdzniecības regulēšanā ir iesaistītas vairākas starptautiskas un sabiedriskas organizācijas.

- 1966. gadā, lai veicinātu starptautisko tirdzniecības tiesību attīstību, tika izveidota ANO Starptautiskās tirdzniecības tiesību komisija - ANO Ģenerālās asamblejas palīginstitūcija.
  - 1995. gadā tika nodibināta globāla starptautiska organizācija starptautisko tirdzniecības noteikumu jomā Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO). PTO ir Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību pēctece.
  - Pasaules ekonomikas forums (WEF) ir starptautiska nevalstiska organizācija, kuras darbība ir vērsta uz starptautiskās sadarbības attīstību. Forumi notiek Davosā. Pasaules ekonomikas foruma (WEF) dalībnieki ir aptuveni 1000 lielu uzņēmumu un organizāciju no visas pasaules, tostarp Krievijas.
-

Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO, angļu: World Trade Organization, WTO) ir starptautiska organizācija, kura izveidota 1995. gadā 1. janvārī, lai liberalizētu starptautisko tirdzniecību, regulētu tirdzniecības politiskās attiecības starp dalībvalstīm.

Tā ir vienīgā starptautiskā organizācija, kas nodarbojas ar globālu tirdzniecības noteikumu izstrādi un īstenošanu starp dalībvalstīm.

Pasaules tirdzniecības aizsākums ir GATT (General Agreement on Tariffs and Trade). GATT darbību sāka ar 1948. gadu, bet pēc Urugvajas raunda (ar 1995. gadu) pārveidojās par Pasaules tirdzniecības organizāciju.

PTO var uzskatīt par valstu forumu - valstu tikšanos, kuru mērķis ir veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību, mazināt šķēršļus brīvai tirdzniecībai.

Pasaules Tirdzniecības organizācija

- galvenā mītne atrodas Ženēvā, Šveicē.
- PTO vadītājs jeb ģenerāldirektors kopš 2005. gada ir Paskāls Lamī.
- 2009. gada septembrī PTO bija 153 dalībvalstis.
- Oficiālās valodas organizācija ir angļu, franču un spāņu valoda.
- Latvija ir pilntiesīga PTO locekle kopš 1998. gada.
- Kopš iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā Latviju PTO pārstāv Eiropas Komisija."

PTO cenšas īstenot starptautiskās tirdzniecības principus:

- līdztiesīga tirdzniecība;
  - brīvprātīga valstu savstarpēja saistību uzņemšana;
  - sarunu gaitā pakāpeniski veicināt brīvu tirdzniecību;
  - veicināt godīgu konkurenci, ekonomikas reformas un attīstību.
-

STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS

Starptautiskais Valūtas fonds jeb SVF (International Monetary Fund jeb IMF) ir starptautiska finanšu institūcija, kura dibināta 1945. gada 27. decembrī. Tā pārrauga pasaules finanšu sistēmu ar mērķi nodrošināt tās stabilitāti, tādējādi sekmējot veiksmīgu tās dalībvalstu ekonomisko attīstību un sociālo labklājību.

Starptautiskā valūtas fonda galvenie uzdevumi ir uzraudzīt valūtu apmaiņas kursus, valstu maksājumu bilances un citus makroekonomiskos rādītājus. SVF nepieciešamības gadījumā valstu valdībām un centrālajām bankām sniedz tehnisko un finansiālo palīdzību.

SVF centrālais birojs atrodas Vašingtonā (Kolumbijas apgabals, ASV). Šobrīd SVF apvieno 188 valstis, arī Latvija kopš 1992. gada 19. maija ir tā locekle.

SVF galvenie darbības virzieni:

- uzraudzīt valstu ekonomikas, finanses, valūtu stabilitāti, novērst krīzes,
  - aizdod naudu valstīm, kurām ir grūtības ar maksājumiem,
  - aizdod naudu valstīm ar zemiem ienākumiem, lai novērstu nabadzību,
  - veikt pētījumus un ievākt statistikas datus.
-

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienība ir Eiropas valstu ekonomiska un politiska partnerība, kuras pirmsākumi ir 1951. gadā sešas valstis - Beļģija, Itālija, Francija, Luksemburga, Nīderlande un Vācija - izveidoja Eiropas ogļu un tērauda kopienu, kura darbojās līdz 2002. gadam. Pēc Māstrihtas līguma Eiropa Kopiena pārveidojās par Eiropas Savienību.

Eiropas savienības dalībvalstis saglabā savu neatkarību, bet ar līgumiem dažu jautājumu risināšanu nodod ES kompetencē, piemēram, vienotas muitas politika, vienotas tirdzniecības politikas īstenošana un monetārā savienība (kopējas naudas - eiro - ieviešana kopš 2002. gada).

Eiropas Savienības moto "Vienoti daudzveidībā" pirmo reizi izmantoja 2000. gadā.

Austrija	Somija	Latvija	Rumānija
Beļģija	Francija	Lietuva	Slovākija
Bulgārija	Vācija	Luksemburga	Slovēnija
Kipra	Grieķija	Malta	Spānija
Čehija	Ungārija	Nīderlande	Zviedrija
Dānija	Īrija	Polija	Horvātija
Igaunija	Itālija	Portugāle	

EKONOMISKĀS SADARBĪBAS UN ATTĪSTĪBAS ORGANIZĀCIJA

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) ir starpvaldību organizācija, kura oficiāli dibināta 1961. gadā Parīzē. Tās sastāvā ir 35 attīstītākās pasaules valstis, to skaitā 22 ES dalībvalsts.

OECD galvenais mērķis ir veicināt demokrātijas un tirgus ekonomikas principu ievērošanu un izplatīšanu, sekmējot valstu ilgtspējīgu tautsaimniecisko attīstību globalizācijas apstākļos.

2016. gada 1. jūlijā Latvija oficiāli kļuva par OECD 35. dalībvalsti.

Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību

Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (GATT) ir starptautisks līgums, kas noslēgts 1947. gadā ar mērķi atjaunot ekonomiku pēc Otrā pasaules kara, kas gandrīz 50 gadus faktiski darbojās kā starptautiska organizācija (tagad - Pasaules tirdzniecības organizācija).

GATT galvenais **mērķis** ir samazināt starptautiskās tirdzniecības barjeras. Tas tika panākts, pazeminot tarifu barjeras, kvantitatīvos ierobežojumus (importa kvotas) un tirdzniecības subsīdijas, izmantojot dažādus blakus nolīgumus.

Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību

GATT ir līgums, nevis organizācija. Sākotnēji VVTT bija paredzēts pārveidot par pilntiesīgu starptautisku organizāciju, piemēram, Pasaules Banku vai Pasaules Tirdzniecības organizāciju (PTO). Tomēr līgums netika ratificēts un palika tikai vienošanās. GATT funkcijas pārņēma Pasaules Tirdzniecības organizācija, kas tika dibināta pēdējā VVTT sarunu kārtā 90. gadu sākumā.

GATT vēsturi parasti **iedala trīs fāzēs** –

- pirmajā, no 1947. gada līdz Torkī kārtai (orientējas uz to, kuras preces ir pakļautas regulējumam un esošo tarifu iesaldēšanai);
  - otrā, no 1959. līdz 1979. gadam, ietvēra trīs kārtas (tarifu samazinājumi, jautājumi par ārējās tirdzniecības netarifu regulējumu) un
  - trešā, Urugvajas kārtā no 1986. līdz 1994. gadam (GATT paplašināšana tādās jaunās jomās kā intelektuālais īpašums, pakalpojumi, kapitāls un lauksaimniecība; PTO rašanās).
-

Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību

Ilgu sarunu rezultātā 1994. gadā Marakešā tika parakstīts līgums par **Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO)** izveidi, kas stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī.

Iesaistītās valstis ir vienojušās, ka šī organizācija **ne tikai regulēs preču tirdzniecību** (kas ir GATT priekšmets kopš 1948. gada), bet arī saistībā ar pakalpojumu arvien pieaugošo lomu postindustriālajā sabiedrībā un to pieaugošo īpatsvaru pasaules tirdzniecībā (21. gadsimta sākumā - aptuveni 20%), tika pieņemta **Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību (GATS)**, kas regulē šo ārējās tirdzniecības jomu.

Tā gandrīz 50 gadus pēc neveiksmīgiem mēģinājumiem izveidot starptautisku organizāciju un pagaidu GATT struktūras pastāvēšanas, kas regulē ārējās tirdzniecības jautājumus, 1995. gada 1. janvārī darbu sāka **PTO**.

Ieguvumi no dalības starptautiskajā tirdzniecībā

- reproducēšanas procesa intensifikācija tautsaimniecībās ir pastiprinātas specializācijas sekas, radot iespējas masveida produkcijas rašanās un attīstības attīstībai, palielinot iekārtu noslogojuma pakāpi un paaugstinot jaunu tehnoloģiju ieviešanas efektivitāti;
  - eksporta piegāžu pieaugums nozīmē nodarbinātības pieaugumu;
  - starptautiskā konkurence liek uzlabot uzņēmumus;
  - eksporta ieņēmumi kalpo kā kapitāla uzkrāšanas avots, kas vērsts uz rūpniecības attīstību.
-

Ieguvumi no dalības starptautiskajā tirdzniecībā

Valdībai starptautiskā tirdzniecība ir izdevīga, jo:

- importa gadījumā valdība iegūst muitas nodokļa ieņēmumus;
- eksporta gadījumā valdība iegūst lielākus ieņēmumus no nodokļiem: PVN, iedzīvotāju ienākuma nodokli, uzņēmuma ienākuma nodokli, u.c.

Ražotājiem starptautiskā tirdzniecība ir izdevīga, jo:

- eksporta gadījumā palielinās noieta tirgus, apgrozījums, peļņa

Iekšzemes ražotājiem var būt zaudējumi importa dēļ.

Patērētāju ieguvums palielinās, esot brīvai starptautiskajai tirdzniecībai.

Maksājumu bilance (Balance of Payments)

Maksājumu bilance (Balance of Payments) – konkrētas valsts rezidentu un pārējās pasaules veikto saimniecisko darījumu rezultātu sistematizēts pieraksts noteiktā laika periodā.

Maksājumu bilance parāda ekonomiskās un finansiālās sadarbības kopējos apjomus un struktūru konkrētajai valstij ar pārējo pasauli.

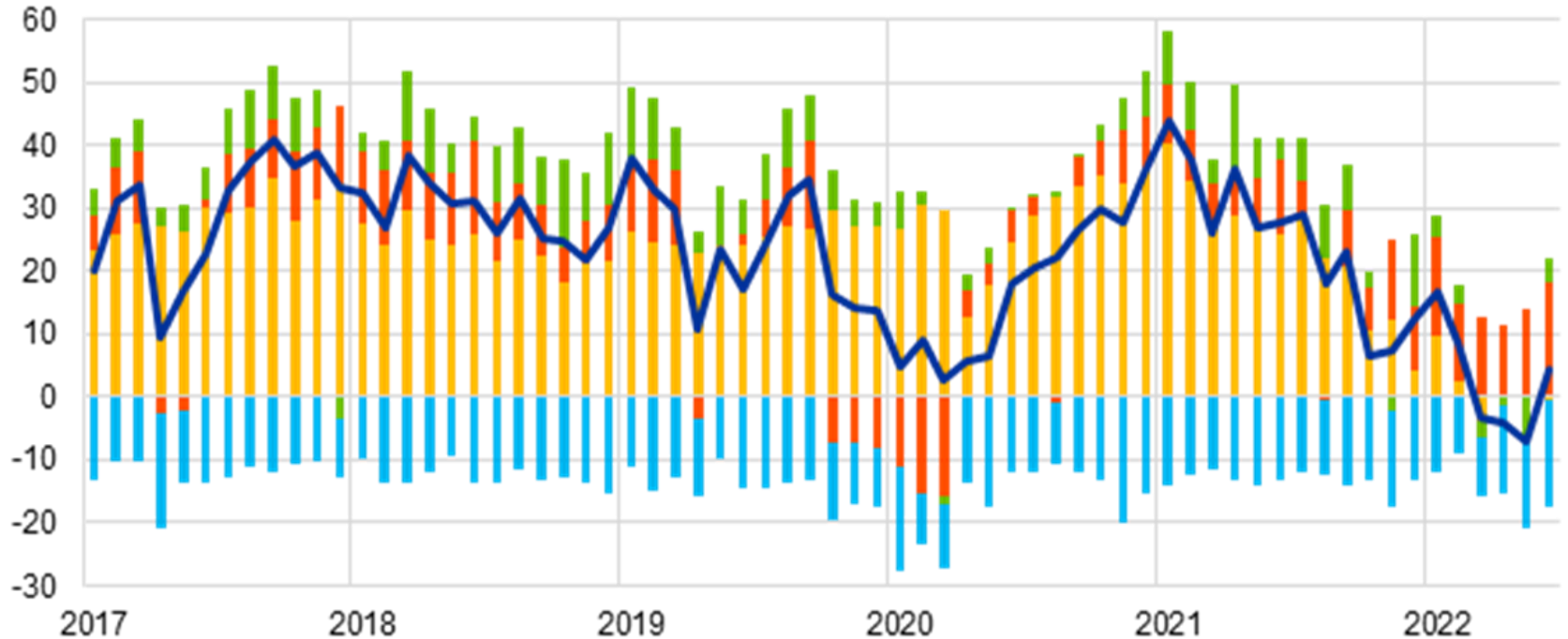
Ar maksājumu bilances sastādīšanu nodarbojas centrālā banka, Latvijas gadījumā - Latvijas Bankas Statistikas pārvalde. Parasti maksājumu bilanci sastāda vismaz reizi ceturksnī nacionālajā valūtā, bet var arī jebkurā citā valūtā, izmantojot attiecīgos kursus, ko noteikusi centrālā banka.

Kopš 1994. gada Latvijai ir negatīva ārējās tirdzniecības bilance (maksājumu bilance), kas nozīmē, ka imports Latvijā ir lielāks nekā eksports.

20 gs. 90. gados būtiski mainījās Latvijas ārējās tirdzniecības partneri. Deviņdesmito gadu sākumā 90% eksporta bija uz NVS valstīm, taču 2008. gadā vairs tikai 12%. Par Latvijas galvenajiem ārējās tirdzniecības partneriem kļuva Lietuva, Igaunija, Vācija, Lielbritānija, Zviedrija, Somija un Krievija.

Maksājumu bilance (Balance of Payments) – ES 2022

Maksājumu bilances struktūra

Tirdzniecības (**preču**) bilancē ietilpst:

- caur ārējās tirdzniecības kanāliem eksportēto un importēto preču izmaksas;
- tirdzniecības preču neto eksports;
- preces, ko kuģi iepērk ostās;
- preces eksportētas (importētas) ar finanšu līzingu, bartera darījumiem;
- preces, ko fiziskas personas eksportē un importē vēlākas pārdošanas nolūkā.

Pakalpojumu sadaļa atspoguļo pakalpojumus, ko rezidenti un nerezidenti sniedz viens otram.

- transporta pakalpojumi pa ūdens, gaisa, cauruļvadu, citiem transporta veidiem;
  - ceļojumu pakalpojumi (biznesa, privātie, tūrisma, tranzīta pakalpojumi);
  - būvniecības pakalpojumi;
  - finanšu starpniecības un apdrošināšanas pakalpojumi;
  - telekomunikāciju, datoru un informācijas pakalpojumi;
  - pakalpojumi kultūras un atpūtas jomā;
  - valsts dienesti utt.
-

Maksājumu bilances struktūra

Primārie ienākumi ietver ieņēmumus no darbaspēka resursu nodrošināšanas, finanšu aktīviem un dabas resursu iznomāšanas nerezidentiem un otrādi. Tajos ietilpst:

- darbaspēka atalgojums – ārvalstīs strādājošo rezidentu darba samaksa un maksājumi tautsaimniecībā nodarbinātajiem nerezidentiem;
  - ieguldījumu ienākumi atspoguļo ienākumus no ārvalstu finanšu aktīvu īpašumtiesībām, ko rezidenti saņem no nerezidentiem un otrādi (banku un nefinanšu uzņēmumu dividendes un peļņa, procenti par noguldījumiem un valsts sektora, banku un nefinanšu vērtspapīriem uzņēmumiem, to pašu nozaru un subjektu aizdevumiem un aizņēmumiem procenti);
  - nomas maksa atspoguļo ienākumus no zemes un dabas resursu nodrošināšanas nerezidentiem un otrādi.
-

Maksājumu bilances struktūra

Sekundārie ienākumi parāda kārtējos pārvedumus starp rezidenti un nerezidenti. Kārtējie pārvedumi ir pārvedumi, kas palielina saņēmējvalsts rīcībā esošo ienākumu un patēriņa potenciālu un samazina donorvalsts rīcībā esošo ienākumu un patēriņa potenciālu.

Piemēram, humānā palīdzība patēriņa preču un pakalpojumu veidā, skaidras naudas pārvedumi, iemaksas starptautiskajās organizācijās, ienākuma nodokļa un pensiju pārskaitījumi utt.

Loģistikas juridiskais atbalsts

Loģistikas juridiskais atbalsts - sarežģīts un/vai spēkā esošo starptautisko un nacionālo tiesību normu noteikts organizatorisko pasākumu īstenošanas process, kura īstenošana noteiktā kopumā un secībā ļauj legāli dot ieguldījumu izvirzīto loģistikas mērķu sasniegšanā un nepieciešamo loģistikas uzdevumu risināšana noteiktajā termiņā ar minimālām izmaksām loģistikas darbību veicējam, kā arī fiziskas un juridiskas personas, kas brīvprātīgi vai piespiedu kārtā ir iesaistītas šajā darbībā ar minimālu negatīvu ietekmi uz vidi un bezierunu loģistikas procesā iesaistīto personu tiesību un brīvību ievērošanu, ko garantē Latvijas Republikas konstitūcija – Satversme.

Loģistikas juridiskais atbalsts ietver darbības gan valsts iekšienē, gan ārvalstīs, lai izstrādātu jaunu tiesisko regulējumu un noslēgtu starptautiskus līgumus, kuru mērķis ir uzlabot loģistikas aktivitātes valstī un ārvalstīs, vienlaikus saglabājot Latvijas, tās pilsoņu un valsts interešu prioritāti.

Loģistikas juridiskais atbalsts

Atbilstoši pieņemšanas kārtībai un juridiskajam spēkam normatīvie tiesību akti tiek iedalīti **likumos un nolikumos**.

Likums - normatīvs tiesību akts, ko īpašā veidā pieņēmusi valsts varas augstākā pārstāvības (likumdošanas) institūcija vai tieši tauta. Likumi regulē svarīgākās sociālās attiecības un tiem ir vislielākais juridiskais spēks.

Starp likumiem ir

- pamata (konstitūcijas un tamlīdzīgi likumi, kuriem ir augstākais juridiskais spēks),
  - konstitucionālie (pieņemti atsevišķos konstitucionālas nozīmes jautājumos),
  - kodificētie (sarežģīti sistematizēti akti, kas regulē sociālo attiecību kompleksu),
  - aktuālie (pieņemti, lai regulētu citus sabiedrības jautājumus).
-

Loģistikas juridiskais atbalsts - Transports

Starptautiskie automobiļu pārvadājumi Latvijas Republikā tiek regulēti atbilstoši Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem un nolīgumiem. Latvijas Republika ir piebiedrojusies sekojošiem starptautiskajiem līgumiem un autopārvadājumu konvencijām:

- Muitas konvencija par starptautiskajiem kravu pārvadājumiem izmantojot MDP grāmatiņu: TIR konvencija kopš 1975.gada 14.novembra;
  - Konvencija par starptautisko autopārvadājumu Līgumu: CMR konvencija kopš 1956.gada 19.maija;
  - Konvencija par starptautisko pasažieru un bagāžas pārvadājumu Līgumu: CVR konvencija kopš 1973.gada 1.marta;
  - Eiropas valstu Līgums par starptautiskajos autopārvadājumos iesaistīto transportlīdzekļu ekipāžas darbu: AETR Līgums kopš 1970.gada 1.jūlija;
  - Līgums par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (ADR līgums kopš 1957.gada 30.septembra);
  - Transporta ministru Eiropas konference (ECMT).
-

Loģistikas juridiskais atbalsts

<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1090> - Muitas konvencija par starptautiskajiem kravu pārvadājumiem, izmantojot TIR grāmatiņu

<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/673> - Konvencija par kravu starptautisko autopārvadājumu līgumu (CMR)

<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1087> - Konvencija par pasažieru un bagāžas starptautisko autopārvadājumu līgumu (CVR)

<https://m.likumi.lv/doc.php?id=266275> - Eiropas līgums attiecībā uz transportlīdzekļu apkalpju darbu starptautiskajos autopārvadājumos (*AETR*)

<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/698> - Eiropas valstu nolīgums par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (ADR)

Regula (ES) Nr. 654/2014 par ES tiesībām piemērot un izpildīt starptautiskās tirdzniecības noteikumus un ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 3286/94, ar ko nosaka procedūras ES tiesību nodrošināšanai saskaņā ar starptautiskās tirdzniecības noteikumiem

http://publications.europa.eu/resource/cellar/4ba7c34c-8b9e-11e9-9369-01aa75ed71a1.0013.02/DOC_1

Ar regulu izveido noteikumus un procedūras, kas ļauj ES apturēt vai atsaukt tās saistības saskaņā ar starptautiskās tirdzniecības nolīgumiem nolūkā:

- reaģēt uz ārpussavienības valstu izdarītiem starptautiskās tirdzniecības noteikumu pārkāpumiem un īstenot tiesas nolēmumu par labu ES, lai rastu apmierinošu risinājumu, kas atjauno ES uzņēmumu priekšrocības;
- atjaunot līdzsvaru attiecībā uz saistībām saskaņā ar tirdzniecības nolīgumu, kad ārpussavienības valstis maina ES precēm piemēroto režīmu uz laiku ar aizsardzības pasākumiem vai ilgtermiņā ar tarifa koncesiju izmaiņām.

Jautājumi?

Paldies par uzmanību

